

Gazeta Olsztyńska

Wychodzi trzy razy tygodniowo i to: na wtorek, czwartek i sobotę. Kosztuje kwartalnie w administracji 6,00 mk.; na pocztach 6,25 mk.; z odnośnictwem do domu przez listowego 6,70 mk.

Drukarnia i nakładem Joanny Pieniężnej.

Telefon 531.

Listy należy frankować i adresować wyraźnie: Gazeta Olsztyńska — Allenstein Ostpr. — Telefon 531.

Dziś: Konrada, Leonarda
Jutro: Walerjana, Jakóba
Pojutrze: Piotra i Andrzeja

Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!

Dziś: wsch. sl. 7,43 zach. 3,52
Jutro: „ 7,44 „ 3,51
Pojutrze: „ 7,46 „ 3,50

Upadek Wrangla a niebezpieczeństwo bolszewickie dla Polski.

Niepokojące wiadomości z Rosji południowej okazały się smutną prawdą. Armia generała Wrangla, na której pokładano tyle nadziei, uległa katastrofalnemu rozbięciu. Bolszewicy stali się chwilowo panami sytuacji.

Kłeska ta była właściwie do przewidzenia, ale nie można było jej zapobiec. Dopóki wojska polskie odpierały zwycięsko bolszewików na północy, armia gen. Wrangla na południu miała stale powodzenie i odnosiła zwycięstwa. Przypisać to należy temu, iż bolszewicy główne swe siły zwrócili przeciw Polsce, nadto mieli do czynienia jeszcze z armią białoruską i ukraińską i nie mogli zabezpieczyć dostatecznie swych tyłów. Armia gen. Wrangla mając militarną pomoc Francji i znacznie mniejszą siłę przed sobą niż ostatnio, była nawet dla bolszewików poważnym wcale przeciwnikiem.

Jednakże Polska idąc za radą sprzymierzonych państw, zawarła z bolszewikami pokój, który z drugiej strony był też wielce potrzebny z powodu wewnętrznego osłabienia gospodarczego. Ale też pokój zawarty w Rydze, stał się punktem wyjścia dzisiejszej katastrofy armii gen. Wrangla. Nie brak było wprawdzie ostrzegawczych głosów w prasie polskiej i francuskiej, które wskazywały zawrzeć pokój zabezpieczający gen. Wrangla. Ale położenie armii południowej było chwilowo tak korzystne, że głosy te nie znalazły czy znaleźć nie mogły oddźwięku na sali konferencyjnej w Rydze.

Po zaprzestaniu walk na froncie polskim, bolszewicy skoncentrowali stosunkowo dość szybko swe siły ocalałe z katastrofy pod Warszawą, zmobilizowali nawet nowe i uderzyli z całą potęgą na armię gen. Wrangla. Pod naciskiem przeważających znacznie sił, podobno 30 dywizji bolszewickich przeciw 3 dywizjom Wrangla, zaczął ten ostatni cofać się ustawicznie, a bolszewicy parli zwycięsko naprzód. Zdobyli nawet silne twierdze Perykopu broniące dostępu na Krym przez wąski skrawek ziemi, twierdze które uchodzili za nie do zdobycia, niedługo opanowali stolicę Krymu miasto Sewastopol a jak donoszą ostatnie telegramy dotarli już do przeciwnego końca morza czarnego. Prócz całych zastępów jeńców, dostały się bolszewikom w ręce wielkie zapasy broni, amunicji i różnego materiału wojennego, dostarczonego Wranglowi przez Francję.

Powodem tej strasznej katastrofy gen. Wrangla, były nie tak przeważające siły bolszewickie, jak zwątpienie, brak ducha i demoralizacja która wkraśli się z powodu pierwszych klęsk do armji tego dzielnego generała. Zaznaczyć musimy, że armia gen. Wrangla składała się przeważnie z byłych żołnierzy carskich i kozaków, których zapadł do demokratycznych idei gen. Wrangla nie był nigdy głębokim. Wogóle naród rosyjski nie był nigdy samodzielnym, a w kłopotach lubił się zawsze oglądać na kogoś drugiego. Rolą tą odgrywała Polska do czasu zawarcia pokoju. Wojska gen. Wrangla widziały w Polsce potężnego pomocnika, prowadzącego główną akcję wojenną przeciw bolszewikom. Wojska Wrangla widziały w sobie, więcej siłę dodaną Polsce do pomocy, niż samodzielną. To też gdy Polska zawarła pokój z bolszewikami, armia gen. Wrangla znalazła się natyle osamotnioną co bezradną. Pierwsze zwycięstwa bolszewików rzuciły popłoch między żołnierzy Wrangla, i jak wiadomo doprowadziły całą armję do dezorganizacji, rozbicia i ruiny. A według wszelkiego prawdopodobieństwa wielką rolę w tej katastrofie odegrać musiała i zdrada.

Całkowity upadek armji gen. Wrangla sprowadził ciemne chmury na horyzoncie europejskim. Upadek Wrangla stanowi dla Francji niemałe powikłanie polityczne dla Polski zaś duże niebezpieczeństwo. Polityka francuska zdobywszy się swego czasu na samodzielny krok przez uznanie rządu gen. Wrangla, stoi dziś w dużym zakłopotaniu. Dla Anglii zaś jest to może chwilowy tryumf polityczny nad Francją, lecz tylko chwilowy bez głębszego znaczenia. Zwycięstwo bolszewików na południowym wschodzie a zarazem moż-

Ojców mowy, ojców wiary
Brońmy zgodnie: młody, stary.

Ogłoszenia przyjmuje się za opłatą 50 fen. za miejsce rządka sześciamiowego, reklamy po 2 mk za wiersz trzyłamowy — korpusowy. Przy dochodzeniu sądom należyłości wszelkie rabaty upadają.

Redakcja i drukarnia w Olsztynie, Mühlenstr nr. 2

ność połączenia się z nacjonalistami tureckimi stanowi dla Anglii poważne niebezpieczeństwo. Tem samem utraciliby Anglija swe znaczące wpływy na Wschodzie, co by odbiło się szkodliwie na jej życiu gospodarczym.

Niebezpieczeństwo prawdziwe, stanowi upadek gen. Wrangla dla Polski. Zważyć należy, że po zawarciu w Rydze z bolszewikami, bolszewicy usiłowali zniszczyć armję ukraińską Petlury i armję gen. Bałachowicza. Ostatnie telegramy przynoszą już nawet niepokojące wieści z frontu ukraińskiego. A co będzie dalej?

Jest to poważne pytanie nad którym mocno się zastanowić trzeba. Wiadomo, że sowjety z powodu rozbięcia swej armji pod Warszawą, demoralizacji swych wojsk i wewnętrznego katastrofalnego położenia, zmuszone były zawrzeć pokój z Polską. Tembardziej, że nadchodząca zima, stawiała bolszewików przed krytycznym położeniem. Ale swych nadziei podbicia Polski i z bolszewizowania świata, nie wyrzekli się bolszewicy wcale. Chwilowo tylko zmuszeni zostali zaprzestać wojny z Polską, aby zająć się podniesieniem wewnętrznym swego kraju i zebraniem świeżych sił. Ze bolszewicy uderzą znowu z nadchodzącą wiosną na Polskę, o tem piszą wszystkie gazety bolszewickie, to można było słyszeć nawet na sali konferencyjnej w Rydze. Dzisiaj po upadku Wrangla mówią o tem o Rosji więcej niż kiedykolwiek. Upadek Wrangla odbić się musi z pewnością i na usposobieniu delegatów sowjickich w Rydze.

Czy ale Rosja będzie w stanie w najbliższym czasie zacząć ponownie kroki wojenne przeciw Polsce, to znowu inna sprawa. Wiadomo, że cała Rosja sowjicka jest dzisiaj ruiną pod każdym względem. Życie gospodarcze prawie że zatamowane, przemysł prawie że wcale nie istnieje. Brak żywności odczuwa się katastrofalnie, a nie ma żadnych widoków na polepszenie się sprawy żywnościowej w Rosji w najbliższych miesiącach. Usposobienie całej ludności jest nadzwyczaj przygnębione, bunt i powstania stłumiane są tylko siłą i terorem, ale mimo tego ludność porywa się do zrzucenia władzy sowjetów. Jakikolwiek zapadł do wojny sprowadzony i podtrzymywany jest sztucznie przez znikomą część decydujących i mających w tem korzyści czynników. Tak samo jak i we wszystkich armjach sowjickich nie ma prawdziwego zapadu ani ochoty do dalszej wojny. Z drugiej strony nieudana próba zrewolucjonowania świata, osłabiła znacznie tak zewnętrzne jak i wewnętrzne znaczenie bolszewików. Nawet odczuć się daje we wszystkich krajach zwrot w zupełnie przeciwnym kierunku.

Wszystko to jednak nie wyklucza wcale niebezpieczeństwa bolszewickiego. Spodziewany upadek bolszewizmu nie nastąpił i nie nastąpi może w krótkim czasie. Bolszewicy po pewnym odbudowaniu gospodarczym i przemysłowym, po wyleczeniu się z klęsk zadanych przez Polskę i po nabraniu nowych sił, stać się mogą bardzo niebezpieczni dla Polski. Nie porzuciwszy wcale zamiaru wprowadzenia powszechnie w życie idei i zasad bolszewickich, uderzą, jeśli nie w przyszłym to w następnych latach na Polskę, jako na najbliższego wroga. Ponieważ Polska zmuszona była również do zawarcia pokoju, nie mniej jednak powinna mieć niebezpieczeństwo bolszewickie na oku i nie lekceważyć go wcale. Czujność i odpowiednio przygotowanie są tu niezbędne.

Z drugiej strony powinna Polska szukać jak najsilniejszego oparcia na zewnątrz. Da to się skutecznie jedynie w trwałym i silnym sojuszu z państwami zachodnimi! Mamy tu na myśli państwa sprzymierzone z Polską, które i własny interes w tem mają, by odwrócić od Polski i pozostałego świata niebezpieczeństwo bolszewickie.

W każdym razie powinna Polska z tą myślą prowadzić dalsze rokowania pokojowe z Rosją.

I miejmy też nadzieję, że rokowania te doprowadzą do trwałego pokoju, i że Rosja zawartego z Pol-

ską traktatu dotrzyma sumiennie. Najwyższy czas, aby wyczerpana blisko sześćdziesiąt już wojną Europa odetchnęła. Wszystkie narody pragną nareszcie zupełnego spokoju, aby oddać się pracy pokojowej nad podniesieniem zniszczonej wszędzie kultury i dobrobytu. Najwyższy czas, aby zapanowała powszechnie idea wiecznego pokoju i braterstwa narodów.

L. Ł.

Rokowania pokojowe w Rydze.

(Wiadomość o podjęciu nowych walk na froncie polsko-bolszewickim okazała się nieprawdziwą. Wiadomość ta wyszła ze źródeł niemieckich, które znane są w rozpowszechnianiu fałszywych wieści. Red.)

Warszawa. »Kurier Poranny« podaje szczegóły pierwszego plenarnego posiedzenia delegacji pokojowych. Przewodniczył na nim Dąbski. Po podziękowaniu rządowi lotwowskiemu za gościnność, stwierdził Dąbski, że Polska chce i potrzebuje pokoju. Domaga się go Sejm, rząd i całe społeczeństwo. Polska pragnie stosunków sąsiedzkich z Rosją, na warunkach pozostawania wzajemnej niepodległości i suwerenności, oraz nie wtrącania się do spraw wewnętrznych. Pokój osiągnąć wreszcie będzie można tylko przez naprawienie krzywd wyrządzonych przez dawną Rosję Polsce.

Joffe oświadczył »z zadowoleniem« iż nieporozumienia, podające w wątpliwość szczerłość intencji pokojowych Polski zostały rozwiane. Zaznaczył, że republiki sowjckie (rosyjska i ukraińska), wolał raczej otwartą wojnę, aniżeli walkę z ukrytymi przeciwnikami (t. j. Polskę, walczącą za pośrednictwem Petlury i Bałachowicza). Szczęście wojenne nie wpłynie zupełnie na stanowisko delegacji sowjckiej, rokowania będzie Joffe prowadził, z tą samą jak dawniej szczerością w stosunku do bratniego polskiego narodu, tembardziej, iż musimy się głównie porozumieć w sprawach ekonomicznych. Osiągnięcie zgody co do nich jest jeszcze bardziej zwiększyć podkreślaną przez przewodniczącą delegację polską samodzielną polską politykę.

Warszawa. W sprawie zerwanym, w sobotę rokowań ryskich, nadchodzi obecnie nowa wiadomość. Otóż »Przegląd Wieczorny« zamieszcza doniesienie swego korespondenta ryskiego, że rokowania pokojowe zaczęły się we wtorek z powrotem. Urzędowego potwierdzenia tej wiadomości do tej chwili nie ma.

Rada ministrów obradowała wczoraj wieczorem w sprawie rokowań ryskich. Jak słychać, sfery rządowe otrzymały od kurjera, który wyjechał z Rygi, wiadomość, iż podstaw do zaniepokojenia niema.

Plebiscyt na obszarze wileńskim. Obsadzenie terenu wojskiem hiszpańskim.

Genewa. Rada Ligi Narodów zajmowała się organizacją plebiscytu w obszarze spornym między Polską a Litwą. Niezależność tego głosowania ma być gwarantowana przez międzynarodowy kontyngens wojskowy, w którym wzięma udział Belgia, Hiszpanja, Francja i Wielka Brytanja.

Warszawa. W sprawie plebiscytu wileńskiego donosi East Express, że Rada Ligi Narodów uznała wypowiedzenie się ludności w obecności wojsk międzykoalicyjnych.

East Express donosi z Madrytu, że rząd hiszpański zdecydował się na wysłanie oddziałów hiszpańskich jako załogi plebiscytowej do Wilna.

Położenie armji generała Żeligowskiego.

Warszawa. East Express telegrafuje z Rygi, iż w tamtejszych kolach politycznych oczekują wystąpienia Rosji sowjckiej przeciwko Żeligowskiemu, o ile nie zlikwiduje on w krótkim czasie swej akcji.

Warszawa. Podczas konferencji ministra spraw zagranicznych państwa lotwskiego z ministrem polskim Kamienieckim, oświadczył pierwszy, że o ile Pol-

Baczność!

WYSTAWA GWIAZDKOWA OTWARTA

Telegram!

W. MULCZYNSKI, WARTEMBORK

RYNEK 94.

(właściciele: Sł. Kowalski i Wiktor Szulc.)

TELEFON 41.

Wszelkie na osobnym miejscu wyložone artykuły

Ubrania męskie już po . . .	350 mk.
Paletoty i ulstry męskie już po	175 „
Jupy zimowe „ „	98 „
„ „ dla młodzieńców po	68 „
Spodnie męskie już po . . .	78 „
Koszule męskie trykotowe już po	28 „
Materiały na ubrania i kostjomy 140 cm. szerokie, za mtr. już po	39 „
Płótna na koszule po 12 ⁵⁰ , 13 ⁵⁰ za mtr.	
Barchany na koszule po 13 ⁵⁰ , 15 ⁰⁰ za mtr.	

specjalnie
tanio
sprzedajemy

Płaszcz damskie . . .	już po 175 mk.
„ dla dziewcząt „	98 „
Kostjomy damskie . . .	195 „
Spódnice	57 „
Bluzki	35 „
Halki zimowe	29 „
Koszule białe damskie „	36 „
Pończochy czarne . . .	8 ⁵⁰ „
Fartuchy kuchenne bez szelków	29 „
„ „ z szelkami	32 „

Dywany, chodniki, obrusy, firany, kołdry, ceraty, kozuchy damskie i męskie i futrzane garnitury.

Prosimy przed Gwiazdką skład nasz zwiedzić, albowiem nawet najdalsza podróż z powodu taniości naszych towarów się opłaci.

L. HIRSCHFELD

poleca
ciepłe ubrania
i jupy dla dzieci

Resztówka w Polsce

w pow. lubawskim, 7 km. od miasta nad szosą, 2 km. do dworca Zajązkowa, 150 mórg ziemi pszennej, wtem 40 mórg łąki, inwentarz i budynki w dobrym stanie, mam zamiar zamienić na podobne w Niemczech lub sprzedać. Zgłośz. w języku niem. uprasza GIESE, Gr. Olschau, Kr. Neidenburg.

Wielki zapas koszów do podróży

nadszedł.

95 Pf.-Bazar

Magazyn sprzętów domowych i kuchennych
Leo Landshut, Olsztyn
Telefon 124 Rynek 32/33

Śrufowniki, maszyny do rżnięcia buraków,
maneże, młóckarnie szeroko młóca-
ce na 2 konie,
maneże z wałkami wiałnie,
na 1 konia,
parowniki, gniafacze,
sieczkarnie z wałkiem

Jako i wszelkie inne maszyny rolnicze i narzędzia we wielkim wyborze poleca ze składu jak najtaniej

L. KUNATH, Olsztyn

przy małym dworcu.
Skład maszyn rolniczych i warsztat reperacyjny.
Tamże są do nabycia wyreparowane maneże, młóckarnie i sieczkarnie,

Polska. Sprzedam lub zamienię eleganckie domostwo w najlepszym położeniu w Bydgoszczy ew. z hurtownią płodów roln. odrzucająca wielkie dochody. Na życzenie pozostanę współdziałowcem. Zgłośz. pod E. F. 122 do eksp.

Wystawa zabawek

gwiazdkowych otwarta.

95 PFENNIG-BAZAR
magazyn sprzętów domowych i kuchennych

Leo Landshut
OLSZTYN

Telefon 124.

Rynek 32-33.

działem kupił je u żyda), drugi chciał nowy kapelusz, trzeci koszulę, a był nawet jakiś bogacz, co oglądał grube i ciepłe futro.

Widząc tyle ludzi, nabrałem trochę odwagi. Gdy połowa z nich wyszła, przychodzi do mnie jakiś pan, zdaje mi się że sam właściciel, który musi napewno czytać „Gazetę Olsztyńską“, bo poznał mnie odrazu.

— A to pan Kuba z naszej okolicy! co tak pięknie gada w „Gazecie Olsztyńskiej“ — powiada — miły to gość u nas. A cóż to pan Kuba potrzebuje?

— Ono przydałby mi się jaki ciepły płaszcz na zimę, ale niedrogi. Dużo zapłacić nie mogę, bo nie mam wiele pieniędzy.

— My też wcale drogo nie sprzedajemy — odzywa się na to właściciel.

Za niedługo wybrałem sobie porządny zimowy płaszcz, choć myślałem, że mi na niego nie starczy grosza.

Nieśmiało zapytałem więc o cenę. No i powiedzcie, kosztował tak niedrogo, że po zapłaceniu zostało mi jeszcze na nową koszulę.

Z ciekawości zapytałem się, dlaczego to się tak wszystko niedrogo sprzedaje.

— Ano widź pan, panie Kuba — rzeknie właściciel — u nas to towar odchodzi masami, więc możemy o wiele taniej sprzedawać niż inne sklepy.

Zaczeliśmy z tem panem gadać dalej. Powiedział, że nazywa się Kowalski i trzyma ten interes do spółki z drugim panem z Olsztyna który ma na przeczisko Szulc i miał dawniej skład cygar w Olsztynie.

Przypomniałem go sobie, bom dawniej u niego kupował zawsze tabak do fajki.

Tak my się z tem panem Kowalskim rozgadali, że zapomniałem nawet że mam iść z powrotem do domu. Przy pożegnaniu dostałem nawet nowiutki rękawice, żebym wspomniał o jego składzie w gazecie. Bardzo to zacny człowiek.

Południe już było jak wróciłem do domu, bo wstąpiłem jeszcze dwa razy na sznapsa z wielkiej uciechy. Po drodze spotkałem nawet sołtysa z naszej wioski, który zdjął czapkę przedemną, bo mnie nie poznał w nowym pałacie. Aż mi się śmiać z tego chciało.

Gospodyni ucieszyli się bardzo, że ich Kuba te-

raz tak porządnie wygląda. Dostałem nawet na obiad kilka kartofli więcej jak zawsze.

Tak też nie żaluje wcale, że mam w Wartemborku, bo mam ładny kawałek przyodziewku na sobie, nowe rękawice i kilka marek zarobku ze sprzedanych jajek.

Ale gdyby tak gospodyni o tem wiedzieli, sprawiliby mi porządną pucówkę.

Tak więc pozdrawiam wszystkich Czytelników, i życzę każdemu taniego zakupna w składzie pana Muczyńskiego.

Bywajcie zdrowi Kuba z pod Wartembork

Kącik humorystyczny.

Sędzia.

A więc oskarżony nic nie wie o kradzieży drzewa i ziemniaków?

Złodziej: Nie, panie sędzio, takimi drobiazgami ja się nie trudnię.

Pijacy nocą.

Pierwszy: Czy to latarnia, czy to księżyc tak świeci?

Drugi: Jo ta nie wiem, jo nie jest z tej parafji.

W piwiarni.

Młokos do poważnego obywatela: Powiedz mi pan, dlaczego to alkohol młodym bije do głowy a starym w nogi wchodzi?

Obywatel: To jest jasne, on szuka zawsze najslabszego miejsca.

Zasłużył sobie.

W pewnym mieście miano witać wysokiego dygnitarza i w tym celu wznoszono bramy tryumfalne. Na jednej z bram zawieszono wieniec z liści dębowych a w środku umieszczono napis: „Zasłużył sobie!“ Tymczasem w nocy powstał silny wiatr i ogolił z liści wieniec, tak iż nad ranem, gdy dygnitarz miał tamteży przejeżdżać, przerażeni mieszkańcy zobaczyli stryzyk z napisem: „Zasłużył sobie!“

W szkole:

Dlaczego Łazarz w grobie cuchnął?

Uczeń: Proszę pana nauczyciela, przecież to był żyd.

Na stacji.

Wzdłuż pociągu biega tam i napowrót żydek i woła: Majer, Majer! — Z okna wchyła się nagle twarz żydowska i słyhać pytanie: Wus is? (Co jest?) Żydek przyskakuje do pytającego i wymierza tęgą policzek. Robi się „gwałt“, kilku żydów wybiega z wagonu wraz z obrażonym i szukają naczelnika stacji. Temu opowiadają o zajściu, a naczelnik pyta wkońcu: Czy pan nazywasz się Majer? — Nie. — Ano, to zasła tylko pomyłka, to się miało dostać Majerowi. POCO się pan pytał, kiedy nie jest Majerem!

Drogocenna szubienica.

W pewnej wiosce, jak starzy ludzie opowiadają, stała przed wiekami szubienica, wystawiona na postach mieszkańcom okolicznym. W pobliskiej wsi zaszedł pewnego razu wypadek zbrodni, za którą skazano winnego na powieszenie. Chciano pożyczyc szubienicy od sąsiadów i wysłano dwu ławników z wozem po nią. Zebrała się na naradę gmina, i rajcy odpowiedzieli tak: Szubienicę zrobiliśmy dla siebie i dla dzieci naszych, więc jej nikomu nie pożyczamy.

Rozczarowanie.

— Jeśli przejdę do ciebie przez tę oto wodę, o moja pani, pełna nadziemskiego czaru, to powiedz, co dostanę za czyn ten w nagrodę?

— Chcesz pan wiedzieć? Ja myślę, że tylko kartaru.

Zagadki do nagrody.

I.

Ani ciała ani duszy.
Wiatr zawieje, sam się ruszy.

II.

Który święty ma troje uszu?

III.

Dwaj synowie i dwaj ojce
Zastrzelili trzy zajace
A każdy po jednym niósł.

Za dobre rozwiązanie powyższych zagadek wyznaczamy (jak zwykle) trzy nagrody, które rozdajemy zapomocą losowania.

Redakcja.

Księgarnia „Gazety Olsztyńskiej“

(Mühlenstr. 2.) przy Rynku Rybnym, poleca następujące książki: **Telefon nr. 531**

Książki szkolne.

Dr. F. Koneczny.	
Dzieje Narodu Polskiego	12— mk.
Dzieje Narodu Polskiego wydanie mniejsze	8— „
Historja św.	770 „
Katechizm	510 „
Elementarz Torunski	2— „
Bogucka i Niewiadomska.	
Wypisy polskie na klasy I	12'50 „
„ „ „ „ II	7'50 „
„ „ „ „ III	7'50 „
„ „ „ „ IV	16— „
Pierwsza książka do czytania	15— „
Druga książka do czytania	15— „
Cwiczenia ortograficzne	15— „
M. Dzierżanowska.	
Gramatyka języka polskiego	9'50 „
Antonina Rudnicka.	
Zbiór zadań Arytmetycznych	3— „
Cecylja Niewiadomska.	
Czytanka dla szkół początk.	8'50 „
Gramatyka rok I	2— „
„ „ II	2'25 „
„ „ III	3'50 „
Konrad Dziewiecki.	
Krótki składnia jęz. polskiego	6— „
Marja Wehrowa.	
Pierwsze czytania dla dorosłych	5— „
Jan Suchowiak.	
Pisownia polska	—50 „

Dzieła naukowe.

Dr. Fr. Tomaszewski.	
Fizyka i krótki rys. kosmografji	30— „
Dr. Józef Reiss.	
Historja muzyki w zarysie	35— „
Fr. W. Foerster.	
Wychowanie i samowychow.	40— „

Dawid Ricardo.
Zasady Ekonomji politycznej 20— mk

Dzieła literackie i powieściowe.

Bogucka i Niewiadomska.	
Nasze pisarze, ich życie i dzieła	25— „
Kazimierz Gliński.	
Bonawentura Dzierdziejewski	25— „
Juljusz Kleiner.	
Juljusz Słowacki, Tom I i II	60— „
Edward Ligocki.	
Sambra i Moza	15— „
Sen o Dwernickim	25— „
Stefan Kiedrzyński.	
Pozór	13'50 „
Jan Huskowski.	
Gesty	7— „
Marion.	
Nad Arnem i Sekwaną	25— „
Zygmunt Bartkiewicz.	
Krwia i atramentem	15— „
Włodzimierz Perzyński.	
Uczniaki	20— „
Henryk Mościcki.	
Kościuszek	8— „
Sybir	8— „
Unici	8— „
Promieniści	10— „
Lew Wallace.	
Bóg się rodzi	10— „
Stanisław Ostrowski.	
Wierni do ostatka	15— „
Zofia Urbanowska.	
Wszchmocni	13'50 „
Józef Korzeniowski.	
Kolokacya	8— „

Józef Weissenhoff.	
Sprawa Dołęgi	15— mk.
Czerwony kogut	16— „
Puszcza	25— „
Włodzimierz Perzyński.	
Polityka	7'50 „
Marya Dembińska.	
Tadeusz Kościuszek	5— „
Emma Jeleńska.	
Jubileusz i inne nowele	15— „
Jerzy Gąszowski.	
Ziarna Szaleja	16— „
Henryk Conscience.	
Szczęście w bogactwie	6— „
Pamiętny Rok	6— „
Ubogi szlachcic	6— „
Tadeusz Pini.	
Wybór pism Zyg. Krasińskiego	10— „
M. H. Szpyrkówna.	
Będziesz maleńką	12'50 „
Włodzy Skiba.	
Grześ, historia małżeńska	15— „
Obrona Częstochowy	2— „
Bronisława Włodkówna.	
Proste dzieje	9— „
Chwalibor.	
Ofiara Zmudzina	1'80 „
Bolesław Prus.	
Od upadku do odrodzenia	10— „
Anielka	10— „
Piotr Chojnowski.	
Kuźnia, powieść historyczna	30— „
Henryk Sienkiewicz.	
Na jasnym brzegu	10— „
Pan Tadeusz, 3 tomy opraw.	100— „
Potop	200— „
Quovadis	3 „ „ 60— „
Bez dogmatu	3 „ „ 60— „
Krzyżacy	4 „ „ 80— „

Oprócz tego: Śpiewniczki narodowe, teatrzyki ludowe, powiastki, legendy, komedyjki, historie we wielkim wyborze, bardzo tanio.

Dalej wszelkie dewocyjonale, jak książki do nabożeństwa polskie i niemieckie, śpiewniki kościelne, różance, szkaplerze, figury, kropielniczki, medaliki, krzyżyki, pasyjki, obrazki, świece i t. d. i t. d.

Prosimy o zwiedzenie składu bez przymusu kupna.

H. Henschel Nachf.

Właściciel:
Hugo Pollnow

Wartembork.

Polecam po najtańszych cenach:

Konfekcję damską, kolorowe płaszcze damskie, jedwab pluszowy, płaszcze krimerkowe i astrachan. Eleganckie garnitury futrzane.

Wielki zapas dobrych firanek nicianych i tiulowych od 1350 mk.

Materje na fartuchy w dobrej jakości od 21—30 mk. Inlety 130 cm. szerokie od 58—68 mk. Inlety 80 cm. szerokie 21, 24, 27, 33 i 39 mk.

Powłoki w każdej cenie, bardzo dobry towar. Linony i damasty 80 cm. szerokie sówne na powłoki. Barchan na koszule i halki. Welur i trykoty.

Tiulowe nakrycia na łóżka, białe i kolorowe deki waflowe w każdej cenie.

Wielki wybór fartuchów kolorowych.

Dobre koszule damskie od 35 mk.

Materje na suknie i bluzki z czystej wełny i bawełny

Oprócz tego materje jedwabne i crepe de china we wszelkich modnych kolorach. Wielki wybór materji na ubrania i spodnie, czarne sukna i kamgarny na surduty. Pozatem materje eskimo i na ulstry bardzo tanio.

Ubrania męskie, ulstry, konfekcja dla dzieci.

Bawełna do przedzenia tanio!

Wielki wybór! Tanie ceny!

H. Henschel Nachf.

Właściciel:
Hugo Pollnow

Wartembork.

SUROWA, PRZĘDZONA

BAWEŁNA

NADESZŁA L. HIRSCHFELD.

Co dopiero nadszedł!

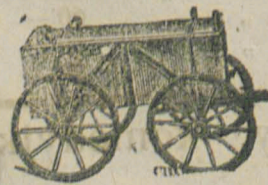
Co dopiero nadszedł!

1 wagon bawarsk. porcelany

Talerz, biały, głęboki lub mialki, sztuka.	465
Talerz, brzeg złoty, głęboki lub mialki, sztuka.	785
Filizanki, bez podstawka, dekorowane.	165
Filizanki, z podstawkiem, dekorowane.	495 365
Miski do sałaty, dekorowane.	785

Serwisy do kawy, 9 części, dek. dla 6 osób.	6950 5850
Serwisy dla dzieci, 4 części dekorow.	1185
Kubki do kawy, dekorowane w 3 wielk.	295 265 195
Kubki do kawy wypukte, lres.	295
Talerzyki do placka, dek.	785

Puszki do marmelady, dekorowane, róże.	285
Puszki do masła dek.	485 295
Zbanuszki do mleka.	185
Serwisy stołowe, 23 części dekorow.	29500
Serwisy stołowe, 23 części, lepsza dekoracja.	44500

Dalej nadszedł wagon wozów drabiastych.

95

PFENNIG-BAZAR

Magazyn sprzętów domow. i kuchen.

LEO LANDSHUT, Olaszyn

Rynek 32-33.

Telefon 124

Największy dom specjalny wszelkich artykułów gospodarczych i zabawek.